

Foaia Școlară

Revistă pedagogică-culturală
Organ oficial al revizoratului școlar de Bihor.

CUPRINSUL:

Rugăciune și educație	<i>G. Bota</i>
Decalogul învățătorului	<i>N. Hagi</i>
Educația morală	<i>Gh. Hînsu</i>
Metoda și metoda în învățământ	<i>T. Teodorescu</i>
De Paști, lui Isus Hristos	<i>Gh. Săbolceanu</i>
În jurul chemării către Învățătorii României	<i>I. Măcaș</i>
Contribuțiuni la cunoașterea unei laturi a învățămîntului primar din aceste părți	<i>C. Bunea</i>
Un răspuns	<i>A. Popescu</i>
Cultivarea maselor prin film	<i>Gh. Bordașiu</i>
Apel	* * *
Partea oficială. — Reviste	* * *

Redacția și Administrația:
Oradea, Revizoratul școlar.

Oradea,
Tiparul Tipografiei Diecezane Str. Episcop Ciorogariu No. 3.

Foaia Școlară

Revistă pedagogică-culturală

Organ oficial al revizoratului școlar de Bihor.

Rugăciune și educație

de GEORGE BOTA.

Motto: Dacă putem nădăjdi să găsim pe Dumnezeu undeva, desigur îl vom găsi în ultimile adâncimi ale ființei noastre, acolo unde este infimul.

J. Reynod.

Originea rugăciunii. Felurile ei. Analiza psihologică a rugăciunii.

Dacă în „Religie și Caracter” am putut ajunge la concluzia că sentimentul religios este o forță moralizatoare în formarea caracterului, rămâne acum să arătăm cel mai de seamă moment al educației religioase, care este *rugăciunea*. Rugăciunea după părerea psihologilor este *faptul central* al vieții religioase¹⁾. Dogma își are și ea rostul său și nu intră în cadrul lucrării de față să vorbim despre dogme. În ceace ne privește, punctul nostru de vedere psihologic vom rămâne pe lângă acest „*fapt central*” care e rugăciunea, ca pe lângă elementul fundamental al sufletului credinciosului. Cu dogmele am trece pe terenul rațional, în logica religioasă ca să zicem așa și deci ne-am îndepărtă de elementul viu al religiei, care este sentimentul. „Punctul de plecare și centrul vieții religioase nu este dogma. Credincioșii, oamenii care o cunosc din experiența zilnică și directă, știu bine că adevărata ei funcțiune nu este să ne facă să gândim, să ne îmbogățească cunoștința noastră... ci să ne determine la acțiune, să ne ajute să trăim. Credinciosul care s'a unit cu Dumnezeuul său nu este numai un om care vede adevăruri noi pe care necredinciosul

¹⁾ J. Segond — La prière — F. Alcan 1925 pag. 13.

nu le vede; ci este un om care poate mai mult. El simte în el mai multă forță etc.²) Prin urmare ca dinamism psihic, religia își are punctul său culminant în rugăciune, care își va avea valoarea sa educativă după cum este sinceră sau nu. Departe de noi de a ne încumeta să dăm aici sfaturi de cum trebuie să ne rugăm cu adevărat. Acest lucru ni l-au arătat cei ce dețin secretul puterii religioase; ne vom îngrăni a arăta numai atitudinea psihică a celui ce se roagă cu adevărat și dacă din cele constatate cititorul poate trage concluzii practice, să le atribuie adevărului psihologic constat.

Unii cercetători, putem spune prea grăbiți, au atribuit geneza rugăciunii unui proces biologic, luând ca punct de plecare numai indispozițiile și neliniștea provocată de turburările fiziologice ale organismului. O teorie viscerală a emoției care tinde să înglobeze și sentimentul religios. Să ne amintim însă că însuși W. James, părintele acestei teorii, împarte emoțiile în grosolane și fine și că sentimentul religios este trecut în fruntea emoțiilor fine. Dacă teoria viscerală se poate verifica la emoțiile grosolane, că adică întâiu se întâmplă o modificare în viscerele, în organismul nostru și apoi urmează emoția; cu greu însă putem găsi modificarea organică ce ar produce un sentiment intelectual, estetic, moral sau religios, toate sentimente fine. Am putea să facem o distincție chiar în cece privește emoția religioasă, între emoții religioase grosolane și emoții religioase fine și cu aceasta am împacă și teoria viscerală a lui James intrucâtva. Într'adevăr, dacă am observa cultul popoarelor primitive în raport cu popoarele superioare, am constata că la cele dintâi și viața religioasă poartă pecetea înapoierii, lor, că însăși religia, ca manifestare psihică, poate fi inferioară și superioară, fiind supusă evoluției sublimării sufletești. Dar rugăciunea pe care o vom urmări noi este rugăciunea religiilor superioare.

Totuși ne interesează să știm cum se prezintă rugăciunea la primitivi, se înțelege fără a ne extinde prea mult, pentru a putea să ne dăm seama de rugăciunea omului cult. Căci vom vedea că și la acesta putem observa rugăciune mai aproape de a celor primitivi sau mai sublimată dupăcum îi este sufletul.

„Negrii de pe Niger aveau apa lor fetișc, indienii din Florida băutura lor neagră. În diferite regiuni ale Statelor-Unite credințioșii fumau *stramonium*, etc. etc. atâtea procedee destinate a-i

²) M. Halbwachs — Les origines du sent. religieux. Paris — Stock pag. 11.

pune în legătură cu Divinitatea și a le procura viziuni extatice⁴⁾ Deci la primitivi se întrebuințau anumite buruieni, droguc, un fel de alimente sufletești, cari provocând anumite fenomene psihice îi transpunea într'o atmosferă unde se întâlneau cu Dumnezeu lor. Aceste religii au un caracter pur obiectiv, lucru pe care îl întâlnim de altfel și la religii mai superioare. La popoare semicivilizate, cum a fost chiar la Ebreii vechi, „Esența religiei consista în a institui un statut legal bine definit între puterile (divine) și om și a observă în mod scrupulos obligațiunile contractuale în care omul se găsea angajat față de zei⁵⁾. Iar pentru a-și îndeplini angajamentele contractuale, atât primitivul, cât și semicultul îndeplinea anumitea ceremonii, servindu-se de mijloace ca acelea pe care le-am văzut mai sus și cari produceau dispoziția religioasă. Plantele narcotice ca mijloc de extasiere religioasă au fost întrebuințate de popoarele primitive din toate continentele. Aceste plante au fost considerate ca sfinte: „In momentul în care Indienii se apropie de plantele acestea, ei se descoperă și dau toate semnele posibile de venerație.”⁶⁾ Preoții indieni întrebuințau lichide fabricate de ei din anumite plante; un astfel de licheur, „soma” le servea ca să toarne și pe altar, dar și preoții beau din ele până cădeau într'un extas religios. Ar fi cam aceea era beția Pyției din Delfi, care întrebuința frunze de laur și vapori toxici. In cultul lui Dionisos, vinul servea ca mijloc de pregătire sufletească spre împreunare cu Zeul, la care se mai adăoga dansul, muzica, strigăte până la delir. Se producea astfel acea „demență sacră”⁷⁾ La alte popoare dansul până la sleire, însoțit de urlete sunt mijloace de a cădea în extasul căre-i apropia de Divinitate. Iată dar extazul estetic ce însoțește dansul era un mijloc de a se ruga al primitivului. Chiar Mahomedanii, cărora li se interzice vinul, se servesc de lichiduri fermentate. Ne oprim aici cu exemplele lui Leuba, voind să arătăm numai că într'adevăr teoria viscerală are teren de verificare și că emoții religioase au putut fi provocate pe cale fiziologică. Pentru ce era nevoie de aceste artificii spre a se produce emoția religioasă? Pentru că viața sufletească este foarte redusă la primitivi și nu pot fi capabili de mișcări profunde sufletești. Și câți dintre contemporanii celui mai civilizat popor de azi, nu sunt în stare să fie străbătuți de fiorii fini ai emoțiilor

⁴⁾ James H Leuba — *Mysticisme Religieux* — Alcan Paris 1925 pag. 4.

⁵⁾ James H Leuba — *Mysticisme Religieux* — Alcan Paris 1925 pag. 5.

⁶⁾ James — H. Leuba — *Mysticisme Religieux* — Alcan Paris 1925 pag. 13.

⁷⁾ J. Leuba — op. cit. pag. 15

superioare! Sufltele lor nu sunt capabile, nu au rezonanța senti-
mentelor superioare.

Aparatul și mijloacele cultului din zilele noastre, nu mai pot
fi confundate cu mijloacele primitive de extaziere religioasă, dar
nu-i mai puțin adevărat că aceste mijloace ne dau un mediu fa-
vorabil rugăciunii. Mirosul de tămâie și de smirnă, cântecul și tot
fastul bisericilor noastre au o influență covârșitoare asupra cre-
dincioșilor, dar aceasta influență nu mai este de natură fiziologică,
ci pur sufletească. Astfel că în cadrul cultului de azi al creștinis-
mului, pe lângă latura simbolică a fiecărui obiect, o fiecărui act,
găsim *mediul sufletesc*, iar nu imboldul fiziologic ca la primitivi,
al producerii emoției religioase.

Să vedem dar cum se prezintă sufletul omului cult într'un
moment de rugăciune? Rugăciunea acestuia este un act pur suf-
letesc și cred că acei ce nu și-au dat osteneala să-l cunoască,
atribuindu-l cauzelor organice, n'au făcut știință ci cu o *prejude-
cată savantă*, au ocolit adevărul. Rugăciunea, vorbesc de cea sin-
ceră, sinceritatea fiind însăși marca ei, este o stare sufletească în
care cel ce o are se simte în contact cu Dumnezeu, o comuni-
care intimă, o absolvire o celui ce se roagă în ființa supremă și
infinită. Este un moment de *regalere*, de eșire din lumea de
toate zilele și de unire cu o lume superioară, în care simțim *pre-
zența* puterii divine. Este un *moment serafic* prin care intrăm în
marea simfonie a creației, o unire cu infinitul¹⁾.

Dacă ne ferim să dăm o definiție rugăciunii o facem din
convingerea științifică în materie de psihologie, că fenomenul
sufletesc, mai ales ca acela al emoției religioase nu poate fi tra-
dus în cuvinte, fiindcă l-am împetrit, l-am fixat în rame reci, cum
ar spune Bergson. De aceea ne mulțumim să-l analizăm prinzându-i
nuanțele sufletești fundamentale. Este atât de vagă și totuși atât
de dinamică starea de rugăciune, încât cel ce se roagă are ne-
voe de cuvinte și de gesturi pentru a o solidifica par'că²⁾.

Sentimentul *prezenței divine* în momentul rugăciunii este o
realitate psihologică și ar fi argumentul cel mai puternic al sen-
tinței lui Dumnezeu. Pasteur, omul de știință de mână întâia,
spunea undeva că atâta vreme cât misterul infinitului va apăsa
asupra cugetului omnesc, temple vor fi ridicate cultului infinitu-
lui. Numiți-l pe acest infinit Brahma, Jupiter, Alah sau Isus, pe
marmora templelor vom vedea oameni ingenunchiați, legați cu

¹⁾ J. Segond. — op. cit. — pag. 4 și cealaltă.

²⁾ J. Segond op. cit. pag. 7.

infinitul. Ca un Pasteur să afirme acestea, el care era atletul adevăratului, trebuie să-și fi dat seama de momentul acesta deosebit care se cheamă rugăciune. Prezența infinitului sub orice formă ar fi ea, este o realitate psihică la care se poate ajunge prin rugăciunea adevărată. Un alt cugetător, tot om de știință, J. B. Dumas, afirma că după două mii de ani de efortare dacă înfățișat am ajuns la extremitatea îndepărtată a universului nostru, care nu este decât un punct în spațiul imens, ne oprim muți și înfricoșați la pragul infinitului. Să mai pomenim pe Descartes, părintele raționalismului francez, care spunea că existența lui Dumnezeu este cea mai sigură decât cele mai sigure teoreme de geometrie? L-am amintit numai ca să arăt că momentul de rugăciune e un *moment culminant* în viața unui individ, fiindcă prin el se ajunge la pragul infinitului cum spunea Dumas.

Credinciosul însă mai mult decât savantul ajuns la poarta infinitului, nu se mulțumește să se oprească în prag, ci pășește mai departe sigur că acolo va fi primit de Dumnezeu. Atitudinea psihică a celui ce se roagă e mai bogată, mai vie, mai fructuoasă, decât atitudinea savantului mistic. Acesta se simte par'că străin de acest infinit, pe care-l simte copleșitor și care îl descurajează. Cel ce se roagă se simte legat de infinitul său, care e Dumnezeu, se simte ridicat spre El și prin aceasta trăește *momente din eternitate*, dacă putem împreuna aceste cuvinte. Nu este *religie* acolo unde nu este *legătură*. Poate fi poezie, poate fi meditație filozofică, atitudini înălțătoare și ele de bună seamă, dar cărora le lipsește dinamismul rugăciunii. Amiel spunea că cel ce se roagă devine el însuși o notă în concertul creației, în armonia universală. Omul crește în valoare prin legătura pe care o simte cu Dumnezeu; el eșe din nemicnicia lumescă, se rupe de cătușele lumii spre a se avânta într-o lume superioară. Ne-am permite să comparăm această stare cu extazul muzical sau poetic, dacă extazul rugăciunii n'ar închide în el mai mult decât ritmul și armonia muzicii și a poeziei. *Vagul mistic* capătă un înțeles în sufletul celui ce se roagă prin sentimentul de *prezență divină*, care determină o *concentrare* și o *regulere*.

La unii se angajează un adevărat dialog cu Dumnezeu care e prezent, care este chiar în sufletul său. Cel ce se roagă vorbește în surdina cu divinitatea de care se simte aproape; cu un cuvânt, psihologicește vorbind, în clipa rugăciunii, tot ceace are *sfânt* omul în sine, predomină. Nu mai avem deci numai o atitudine statică, sterilă, ci o *activitate sufletească* superioară; „rugăciunea

luată în esența sa este o *activitate* care se realizează în forme diverse etc.⁹⁾ și mai departe spune Segond „activitate de reculegere, rugăciunea este o efortare asupra sa însăși, o aspirație care se exprimă sie însuși, o căutare a „centrului.“

Fără să ne oprim asupra gradelor de rugăciune, cari ar fi meditația, orațiunea, extazul, trebuie să ne oprim totuși asupra unei clasificări a rugăciunilor, ceace ni se pare important pentru chestiunea noastră. Astfel psihologii disting rugăciunile *metodice* și rugăciunile *afective*. Rugăciunea metodică, acel *exercițiu spiritual* se exprimă în „imagini căutate și clare și în cuvinte pronunțate“ cu voință și deplină conștiință și prin care cerem ceva hotărît de la Dumnezeu! Rugăciunea afectivă este o „efuziune sufletească“ sub imboldul unei convingeri puternice și care nu cere nimic de la Dumnezeu. James explică prin acest fel de rugăciune multe cazuri de convertire la credință a unor necredincioși. Astfel se citează cazul lui Ratisbon, care intrând din curiozitate într-o biserică din Roma, de a cărei arhitectură își bătea joc, se trezește deodată în genunchi în capela sfintei Fecioare.¹⁰⁾ Nu ne oprim asupra explicațiilor date de către psihologul citat, însă trebuie să recunoaștem că rugăciunea afectivă este mai puternică, mai profundă, mai dinamică și prin faptul că prin ea nu se cere nimic lui Dumnezeu, s'ar zice că e mai curată decât cea metodică. Am spus că „s'ar zice,“ pentrucă eu cred că nu trebuie căutată curățenia rugăciunii în lipsa sau prezența unei dorințe de îndeplinit, ci în gradul de sinceritate care o însoțește. Sinceritatea în rugăciune presupune credință, astfel că găsim un adevăr psihologic peste care nu se poate trece ușor: numai cel ce crede sincer se poate ruga cu adevărat, fiindcă numai acela poate ajunge la sentimentul prezenței divine.

Cum însă nu toți putem ajunge dintr'odată la profunzimea rugăciunii afective, dupăcum spune și Maine de Biran, trebuie să trecem prin rugăciunea metodică. Ne trebuie dar o pregătire sufletească *susținută* și această pregătire nu ne-o poate da decât rugăciunea metodică. Aici intervine biserica și rolul său educativ; va depinde mult succesul de modul cum ea ne va deprinde să ne rugăm și mai ales de sinceritatea ce va însoși rugăciunea.

Mai trebuie să ținem seama încă de o clasificare a rugăciunii, pentrucă să putem apoi trece la eficacitatea ei și la aplicarea pedagogică.

⁹⁾ J. Segond — op cit. pag. 11.

¹⁰⁾ J. Segond op. cit. pag. 126.

Rugăciunea poate fi individuală și ar însemna aceeași am spus până acuma. Dar biserica ne dă tipul de rugăciune *colectivă* care își are și ea rostul său psihologic, de care rost trebuie să ținem seama în pedagogie; „din simplul fapt că sunt adunați, se naște în ei sentimentul unei intensități excepționale; căci unii sunt ecoul celorlalți“¹⁾ Gustave Le Bon spune același lucru în psihologia mulțimei și întreaga sociologie a făcut aproape dogmă din adevărul psycho-social că în mulțime sufletele se întăresc, mai ales când indivizii sunt adunați pentru același scop și cu aceleași dispoziții sufletești. Rugăciunea în comun este contagioasă și crește în intensitate. Rămâne însă de văzut dacă adunările noastre de închinare în comun îndeplinesc condițiile pe care le-am amintit: scop comun, sinceritate și aceleași dispoziții sufletești.

Principalul este ca rugăciunea să fie o realitate psihologică, iar nu o mecanizare exterioară. Dumnezeu trebuie simțit în interiorul nostru, ca o forță sufletească determinantă de fapte morale. Altfel riscăm să cădem în fățărnicia religioasă, numită hipocrizie și care dacă ne-am exprima în limbajul bisericesc e cea mai mare insultă adusă lui Dumnezeu. Ei cobori până la nivelul fățărniciei tale și făcându-ți concesiile de a-Lă minți, crezi că El putea închide ochii la minciunile tale. Aici e primejdia, marginea de prăpastie pe care poate aluneca o educație religioasă greșită. Oportunismul moral al sufletelor slabe se întâlnește și la misticii religioși, necum la cei laici. Omul e lesne inclinat să se facă prieten nu numai cu Dumnezeu, dar chiar și cu dracul, până trece puntea necazului. Dar tocmai această duplicitate, isvorată dintr-o șovăială în credință, este izvorul lașității morale care azi ne copleşte peste tot.

Vom analiza dar efectele ce lasă în suflet adevărata rugăciune și vom trage concluzii pedagogice în folosul educației.

Decalogul învățătorului.*)

1.

Primul articol din acest decalog nu trebuie să vă supere fiindcă este cuprins în aceste cuvinte „Să fiți sănătoși.“ Da domnilor, să fiți sănătoși.

1) M. Halbwachs opcit. pag. 85.

*) de Cth. Dessez, agregat în filozofie și inspector al academiei „Meurthe-et Moselle“.

Să nu credeți că sănătatea este numai un prezent al soartei, unul din acele lucruri pe care întâmplarea ni-l dă și tot ea ni-l ia. În realitate ea depinde de noi, dacă nu în întregime, cel puțin într-o mare măsură. Noi o slăbim, și fără profit pentru nimeni, când în clasă facem eforturi de voci foarte considerabile, în același timp asurzim, sau amețim elevii, în marele detriment al inteligenței și al disciplinei lor, ne obosem laringele și bronchiile și apoi suntem nevoiți, pentru a le restabili, să recurgem la toate acele medicamente ce costă sume destul de mari. Sănătatea noastră o compromitem și când nu facem desule exerciții fizice. În loc de a rămâne imobili, a respira același aer viciat, e foarte bine să facem plimbări prin locuri cu aer curat, sau dacă avem grădină și timpul e favorabil, să petrecem acolo câte va ore, cultivând flori, legume etc. Astfel ne umplem plămânii cu aer curat, atât de necesar sănătății. Să fiți sănătoase și D-v Doamne și Domnișoare învățătoare. Singure sau măritate, nu neglijați bucătăria. Să aveți plăcerea de a prepara o hrană sănătoasă și apetisantă. Amenajați și ornați cu gust camera sau casa Dv. Eu doresc să fiți tot așa de experte în lucrările de menaj, ca și'n cele de școală, căci aceste două genuri de trebuițe se completează în chip minunat.

Prima, asigurându-vă sănătatea și buna dispoziție, vă preparați pentru a doua, vă faceți mai forte, mai vesele și astfel veți întâmpina elevii cu mai mare plăcere și bunăvoință.

II.

Continuați-vă cultura personală; iată al doilea articol al decalogului nostru. Școala normală, cu programele ei enciclopedice, n'a putut să vă dea decât inițieri în multele lucruri ce sunteți însărcinați a le învăța. Ați studiat limba și literatura română, dar puteți recunoaște că mai aveți multe lucruri de cunoscut, decât cele aflate când ierați pe băncile școlii. Ați parcurs istoria, geografia, dar câte părți din aceste domenii v'au rămas de cunoscut! Câte detalii interesante mai aveți de cunoscut! Câte cauze de evenimente sau fenomene v'au rămas adesea misterioase! Ați urmat un excelent curs de morală, dar când ne găsim în fața unui copil ce-l avem de crescut, ne simțim toți, cu ea și Dv inferiori meseriei noastre. Am dori să facem multe lucruri bune în cece privește cariera noastră, dar niciunul nu suntem destul de clarificați și convingși, fiindcă nu suntem destul de pregătiți. Lucrați deci zi cu zi pentru a vă ridică la înălțimea rolului.

Acei cari sunteți cu titlul provizoriu, pregăliți-vă serios pentru

examenul de definitiv. Cei titulari ocupați-vă cu arhiva școlii, cu biblioteca ei, împărțind cărți copiilor și sătenilor și îndrumați-i să citească cât mai mult, organizați șezători, serbări, înființați cooperative, combateți relele din sat, însăși făceți tot ce vă stă'nputință pentru a vă îndeplini cât mai bine rolul ce-l aveți.

Nu uitați nici de a vă cultiva. Cetiți cât mai mult pentru a fi în curent cu tot ce privește cariera D-v. Dați atenția deosebită și cercurilor culturale.

Întotdeauna trebuie să țineți spiritul în activitate, dacă voiți ca în timpul clasei să vă faceți datoria.

III.

Și în ce constă această datorie? În primul rând trebuie să formați spirite active și cugetătoare.

Vi s'a spus de multe dar mai repede și eu încă: cea mai mare parte din exercițiile noastre școlare nu și-au sfârșitul în ele însăși (nu se isprăvesc în acea lecție). O lecție de intuiție, o lecție de fizică sau ști. naturale n'are ca scop numai de a întipări copilului în cap o cantitate de cunoștinți mai mult sau mai puțin considerabilă, ci de-al obișnui cu observarea metodică și cu băgarea de seamă, de-al exersa să lege fenomenele de cauzele lor, și de a-l convinge prin experiență de statornicia și universalitatea legilor naturale. Deasemenea într'o lecție de istorie sau de geografie, trebuie lăsate la o parte toate detaliile cari lasă spiritul pasiv și nu provoacă judecata. Când vorbiți copiilor de un fapt istoric, trebuie să-i aprecieze ei cauzele, consecințele și persoanele principale.

Când le descrieți o regiune, trebuie să'ntelegă raportul geografiei economice al acestei regiuni cu geografia sa fizică, agricultura, industria, comerțul cu relieful solului, regimul apelor și clima. Judecata lor, sezizată de a D-v, trebuie să fie, ca a D-v, totdeauna în funcțiune.

Măine, acești copii vor avea de condus afacerile publice. Viitorul nostru național, ca și cel economic, va fi acela ce-l vom pregăti.

În școală să-i obișnuim a nu se mulțumi cu cuvint', ci cu lucruri, nu cu vorbe, ci cu fapte. Este necesar să-i exercităm a se gândi ei însuși și a exprima clar ideile juste.

Nu uitați că noi avem de pregătit nu subiește, ci cetățeni.

IV.

Să ne ocupăm mai alus și de educația lor morală. În acelaș timp ce sunt spirite active, să aibă și o conștiință liberă. De multe

ori ați întâlnit naturi fricoase, slabe de caracter cari au totdeauna nevoie de a fi conduse. Dacă sunt îndemnate să facă un bine, nu se refrag; iar, dacă excitația inițială este rea, fac rău. Suflete pasive, nu lucrează niciodată, ele sunt mereu nemulțumite. Cu totul altfel trebuie să fie elevii noștri în școală. Să le cultivăm principiul vieții morale pentruca fiind fără noi să știe ce fapte trebuie să facă. Nu-i suficient, pentru aceasta a-i pune să memorizeze percepțele bune conduite, percepțe, cari nu sunt acceptate de inteligența lor, dacă nu le mișcă inima, dacă nu devin regula obișnuită a vieții lor. Și cum ajungem la acest scop, dacă nu-i facem să-nțeleagă demnitatea persoanei omenești și nu le inspirăm pentru ea un profund respect? Când acest principiu va fi bine stabilit în spiritul lor, în inima lor, noi vom putea fi fără grijă. Ei se vor păzi între ei însăși, și nu vor suferi ca înjustiția oamenilor sau aceea a soartei, să înjosească în alții, caracterul sacru ce fiecare din noi îl poartă în sine. Ei vor fi cinstiți, puternici și curați, drepti și întot locul va fi numai frățietate.

V.

Vom satisface după aceea al cincilea articol din decalogul nostru: noi vom forma buni patrioți.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Să dăm patriei buni Români.

VII.

Să continuăm cu adulții dezvoltarea intelectuală începută în copilărie. Pe cei ce sunt lucrători în oraș să-i învățăm puțină geometrie și desen, care le este necesar pentru a se perfecționa în meseria ce o au. Nu vom neglija nici lucrătorii dela țară, cari din cauza ignoranței lor, strică în toți anii imense bogății. Îi vom învăța noțiunile principale de chimie, fiziologie vegetală și animală, pentru a-i face să-și părăsească vechile obiceiuri, și să asculte sfaturile profesorului special de agricultură. Este de dorit ca fiecare comună să-și aibă abonate câteva reviste de agricultură, etc. (după regiune). În fine la toți le vom deschide ochii să-nțeleagă minunățiile împrăștiate în univers, cele ale naturii și ale artei. Și dacă ați creat în cea mai mare parte din școalele ce conduceți, cursuri de adulți, biblioteci și societăți, sacrificând timpul liber, ați ajuns de răspândiți în jurul Dv. mai multă lumină și fericire.

VIII.

În acelaș timp, trebuie să continuați educația civică a cetățenilor. La sfârșitul fiecărui lecții rezervată adulților, ca și'n con-

ferințe populare, să tratați una din acele mari chestiuni care nu aparțin politicii militante, ci acelea în care trebuie să fie inițiați toți fiii acestei țări. Se crede în general că legislatorii au puterea de a transforma dintr'odată societatea, suprimând printr'o tragere de condeiu toate mizeriile și înjuzțiile. Arătați-le Dv. că în lume sunt legi fixe de cari omul se poate servi, dar fără a le călca.

Fără să descurajați, dați-vă osteneala de a-i face să'nțealegă senzul evoluției. Astăzi, când luptele de partid sunt așa de acerbe, Dv. prin vorbă, atitudine și învățământ, ocoliți politica militantă și dați atenție politicii curat românească.

IX.

Să lucrați în fine la educația socială a poporului. Obisnuiți pe elevi cu solidaritatea. Arătați-le prin diferite mijloace, binefacerile asociației, dezvoltându-le astfel plăcerea de a face sacrificii unii pentru alții. Fiecare să înceapă a simți legătura vie care-l unește cu tovarășii săi. Adulților, clarificați-le mai bine această legătură. Faceți-i să'nțealegă datoriile ce le au față de oameni, care sunt avantajile unirii de a lupta contra boalelor, contra altor rele, pentru a proteja interesele economice, morale . . . Astfel n'ați fi, cum spunea Lamartine, numai magistrații inteligenții morale, ci ați deveni preoții unei religii de iubire. Opera Dv. este o operă frumoasă și sfântă, și deaceia toți cei cuminți, toate partidele trebuie s'o salute cu deosebit respect. Și dacă în acelaș timp se găsesc indivizi rătăciți sau destul de ieșiți din minți din cauza pasiunilor politice, și aruncă asupra Dv. ultrajul și calomnia, ridicați-vă umeri și treceți mândru pe drumul ce l-ați ales; aveți aprobarea conștiinței și puteți aștepta cu siguranță reparațiile viitorului.

Acum, fiindcă suntem la sfârșitul decalogului, permiteți-mi deci, pentru a face măsură bună, și, dacă este posibil de a mulțumi toată lumea, de a adăuga aceasta:

X.

„Aveți încredere în șefii voștri și fiți totdeauna uniți cu ei”!

Din franțuzește, de
Nicolae Hagiu
invățător.

Educația morală.

În urma dezastrului mondial, ca de altfel în urma ori căruia războiu, a fost provocată o mare decadență morală. Această decadență, noi suntem chemați a o îndrepta. Imoralitatea poate aduce un dezastru nefetchipuit asupra unui neam. Prin urmare și asupra neamului nostru, dacă nu va fi îndreptată.

Grație educației morale de până la războiu, în țara noastră s'a putut susține principiile morale-etice la un nivel destul de înalt, cea ce dovedește încercarea grea revoluționară din anul 1918 — 1919 prin care a trecut neamul nostru și care l-a lăsat neinfectat.

Această stare de spirit a pregătit-o bisericuțele ridicate pe movilele și dealurile țării de pretulindeni.

Grație curioșilor părinți, cari, pentru asigurarea existenței lor, munceau alături de țărani tot anul, iar Duminicile și sărbătorile răspândeau învățătura Divină înaintea micilor lor altare, s'a înrădăcinat adânc în sufletul neamului nostru.

Noi, învățătorii, suntem datori a sprijini activitatea culturală a bisericii noastre din toate puterile, îndeosebi acuma în epoca aceasta de decadență morală.

Cunoaștem activitatea lezității de pe amvonuri și catedre pentru îndreptarea relelor în timpul Reformației și după aceasta.

Să ne punem dar și noi pe muncă! Învățătorii să se nizuască a trăi în relațiuni bune cu preotul, să nu-și facă fiecare câte un partid între săteni desbirându-i, o parte pentru unul, alta pentru altul, cari împrejurări înjosec prestigiul și al unuia și al altuia!

Legea școlară obligă pe învățător să-și conducă elevii în Dumineci și sărbători la biserică. Această obligațiune trebuie să o împlinim, nu de frica legii, ci din conștiința că noi ca educatori trebuie a da exemplul de morală nu numai elevilor, ci chiar și sătenilor. Noi suntem învățătorii nu numai ai elevilor, ci și ai poporului; prin urmare atât elevilor, cât și sătenilor, trebuie că le servim personal ca exemplul de purtare morală.

Înaintea poporului nostru dela sate, numai acel intelectual își poate susține prestigiul, care are o purtare morală neexcepționabilă.

Știm din pedagogie, că educația morală constă din conștiința și voia stăpânire de sine în toate relațiunile vieții personale și sociale; iar mijloacele educației morale sunt: guvernarea, învățământul și conducerea. Guvernăm copilul, când îl ferim de a-și

face sieși sau altuia vre un rău; îl învățăm să cunoască adevărul și să i se închine, și îl conducem pe calea adevărului.

Pentru ca să ne putem împlini această misiune, trebuie ca noi înșine să ne reculegem, ca să umblăm exclusiv numai pe calea adevărului, spre a putea servi exemplu atât micilor noștri elevi, cât și poporului.

Precum ne servim de experiențe la prelarea științelor naturale, etc., așa trebuie să servim noi înșine de exemplu, cu purtarea noastră morală, la educația morală a elevilor, care e chiar scopul educației.

N'am făcut o colecție de metode în prelarea eticei-morale, din pedagogie, care stă la dispoziția tuturor, ci am expus numai acelea, de cari avem noi mai mare trebuință, cari suntem răspândiți printre popor, pentru ca să ne putem mai cu ușurință adapta mediului în care trăim și ca să putem dezvoltă o activitate culturală cât mai rodnică atât în școală, cât și afară din școală.

Gh. Hînsu.

Metoda și metoda în învățământ.

Se obișnuiește, și'n conformitate cu cerințele examenului de definitivat — ca învățătorii candidați pentru acest examen, pe lângă pregătirea intelectuală, să mai prezinte în fața comisiei examinatoare și un expozeu de schițe și planuri în număr aproximativ de 300, corespunzător așa să zicem la pregătirea lui practică profesională. Un lucru, nimic de zis, bun în ceia ce privește pregătirea învățătorului de a deveni definitiv în învățământ, considerându-se că neprimind o desăvârșită cultură metodică în timpul scurt de practică la școala normală, practica pedagogică — să și-o îndeplinească prin muncă proprie, prin râvna ce și-o depune la începutul carierei de a deveni un bun învățător — disciplinându-l cu alte cuvinte, astfel — creîndu-și o metodă sigură în învățământ. Acesta, cred că este criteriul ce călăuzește acest principiu și tocmai de aceea organele de control, cu ocazia inspecțiilor — vor controla și caetele de schițe și planuri ale învățătorului. Dar știind felul cum se pregătesc învățătorii pentru examen, din acest punct de vedere, fără de nici un înconjur — putem să

zicem că nu au nici un înțeles aceste texte de pregătire — făcând o muncă zadarnică, folosind doar atât, că învățătorul se exercitează la scris. Puțini sunt acei învățători, care râvnesc să-și pregătească textele în mod conștiincios, zi la zi — Imprejurările îl fac să neglijeze acest lucru, mai adăogându-se printre altele și greutățile vieții și fluxul societății. În preajma examenului, învățătorul își procură de la alți înaintași un caet de schițe și planuri, sau metode, — copiind într-o săptămână atâtea schițe și planuri de câte are nevoie. Fiecare caută să-și facă planurile după cele mai bune metodici — silindu-se ca originalitatea să fie absentă.

Mai știm, că ar fi o imposibilitate să-și facă schițele și planurile așa cum predă în clasă. Învățătorul, sclavul metodei tradiționale ce și-a însușit-o din pregătirea lui formală și față de împrejurări — nici odată un va fi pus în situația de-ași afirma personalitatea lui creatoare. Fără să mai înșirăm multe în acest senz lucruri știute de toți, este locul ca să facem o mică reflexie asupra metodei și metodei de predare în învățământ, găsind ca cel mai important fapt în legătură cu pregătirea învățătorului din punct de vedere profesional. Metoda și metoda în învățământ, adesea și chiar se afirmă în legătură cu personalitatea învățătorului. Confundându-se în întregime, încât, când vorbim de progresul dintr'o clasă sau școală, nu ne referim la personalitatea învățătorului, ci numai la metoda de predare a cunoștințelor, de oarece gradul de activitate nu se măsoară de cât după totalul de cunoștințe ce-l posedă elevii. Metoda întunecă complet personalitatea.

Un rău și o eroare completă în învățământ. Cât ne străduim să ajungem la o formă de învățământ mai ideală, integrală, mai apropiată de realitate, adecă de viața sufletească a copilului, totuși rămânem sclavii tradiției — veșnic mecanizând ce-am moștenit, fără să se reînvieze nimic nou... Nici odată nu se are în vedere în învățământ — vorbim de majoritate — personalitatea învățătorului și nici a copiilor, ci numai metoda... În loc, ca în jurul mentalității copilului și a personalității învățătorului să se învrtească toate mijloacele de predare a cunoștințelor, fluxul se mișcă în jurul metodei — ce o dictează metodicile și prejudecățile tradiției ce învățătorul și le însușește în școală, devenindu-i o obișnuință, un viciu, de care nu poate scăpa o viață întreagă. Gândindu-ne că personalitatea învățătorului și spiritul clasei de elevi este stabil — natural — iar metoda nu este decât mijlocul cu care putem să ajungem la tainele naturii sădite în sufletul copilului, pentru a le cunoaște — vom vedea că ea

variază de la personalitatea și mijloacele concludente în mod secundar — iar de la mentalitatea copilului în mod principal. Metoda este drumul ce și-l croește învățătorul față de împrejurări, pentru a ajunge un scop în sine și nici decum un mijloc, de care să se folosească în toate împrejurările... Imprejurările variază și deci și metodele variază... Așa dar, înaintea metodei și-a metodelui și în fața spiritului copilului, trebuie să se aibă în vedere formarea personalității învățătorului — din formarea căreia să iasă toate forțele creatoare de metode...

Metodul este în funcție de vocațiune și spiritul personal — pe când metoda este în funcție de mijloace, cu alte cuvinte, metodelul este însuși personalitatea didactică a învățătorului, iar metoda este forma creatoare vizibilă... Astfel învățătorul să fie creator și nu sclav al metodei moștenite, transfigurând realitatea veșnic într'un singur calapod de a gândi. Nici nu putem gândi la un progres în sine — ci numai la un transmitător de cunoștințe din trecut în viitor. Personalitatea învățătorului trebuie să-și aibă scopul în sine — și nici decum să fie mijloc pentru metodele de predare. Personalitatea învățătorului prin atitudinea ei, să coordoneze toate mijloacele — care să se confrunteze cu spiritul copilului — din care să-i iasă metoda de predare a cunoștințelor — și să se gândească că ea nu e ceva stabil ci variază de la timp, mediu, spațiu, mijloace, lecție, subiect, anotimp, spiritul clasei, scop, etc...

Dar ca învățătorul să nu fie sclavul metodei tradiționale — trebuie să fie însuși o personalitate creatoare, vizionară și prudentă — posedând o adevărată cultură filozofică și pedagogică, o deosebită abilitate de intuiție a lucrurilor ca să poată cunoaște în mod sigur firea lor — putând astfel să-și creeze un adevărat metod în învățământ — sigur...

Altcum ajungem la defălmări pedagogice, la anarchism în învățământ — la o muncă zdruccinată și zădarnică. Fiecare progres își are înțelesul definit de mijloacele cu care se realizează — adevăruri de care nu ne putem dispensa în lumea realității. Și progresul în învățământ își are determinarea lui — în coordonarea idealului cu realitatea. Consecvent principiului expus — și credincios ideii ce mi-am însușit-o din propria-mi experiență, deduc cu o certitudine și siguranță fermă, că decât s'ar cere pentru examen schițe și planuri făcute după un singur și același calapod „rece și inert — mult mai folositor ar fi să se ceară studii pedagogice și metodice — lucrări, dări de seamă, studii de

autori pedagogi — devenind astfel aceste lucrări analoage lucrărilor de seminarii dela universitate. Să se anunțe din timp lucrări și studii, iar candidații să fie datori să dea în scris dări de seamă — despre cele studiate. La fel să se impună anumite subiecte de tratat, a căror rezolvire ar cere studii minuțioase și cercetări, punând astfel pe învățator la o muncă mult mai serioasă și folositoare — sub presiunea examenului. Din măcinarea cunoștințelor însușite prin aceste studii, învățatorul fără să vrea își formează o cultură serioasă — însușind-o — pe baza careia să-și poată forma un metod sigur în învățământ în senzul creator de viață și personalități, pe care se sprijină viitorul neamului.

T. TEODORESCU.

De Paști, lui Isus Hristos.

Scuipat, hulit, batjocorit, bătut peste obraz; incununat cu spini; prin moarte de ocară pe cruce pironit, te văz, Hristoase.

Tu, care-ai fost izvor de apă vie, alinător de focuri din neagra veșnicie; Tu, care urmat erai, cu imnuri de mărire preamărit; Tu, căruia cu ramuri în cale Ți-au ieșit, ca unui Domn nebuit; Tu, azi, Isuse Hristoase, nu mai ești slăvit.

BCU Cluj Central University Library Cluj

*

L'atâtea veacuri stinse, noi, fată-ne Hristoase, ne-aducem azi aminte de Crucea Ta, ne-aducem azi aminte de biruința Ta.

Slăvit să fii și inima mea, în ziua de azi și cea de mâine să Te slăvească!

*

Din slava Ta, Isuse, azi oare Tu, zâmbi-Vei? Azi vei vedea pe'ntr'eg pământul lumini aprinse și prapori fălăind; azi glasuri de aramă și fumuri de tămâie spre Tine s'or 'nălță pentru jertfa Ta.

Dar astăzi, o, Hristoase, iar vei fi 'ndândurat, ca'n ziua când văzut-ai că nu Te-or înțeles. Din tronul veșniciei, Tu veșnic Impărat, în inimile noastre privirea-Ți îndrepta-vei, vei vedea că pline-s de negrul păcat.

Tu, care-odat'umblat-ai desculț, și gol, flămând printre săraci, s'alini durerea și năcazul; Tu, care-odat'in lumca'ceasta avut-ai pământul căpătâi, azi, vei vedea c'acci săraci pe Tine te-au uitat.

Ei, hrana lor și-așteaptă del'alt Hristos de pe pământ; nădejdea, fericirea lor, nu-î glasul Tău de miere, ci ei se sbat spre alte raiuri flămânzi și goi.

Flămânzi și goi, cu pumnii înfăcați, scrâșnind din dinți spre cei cu purpură'mbrăcați și-și cer fărâma.

Azi, Doamne, Tu, vedea-vei'naintea Ta plecându-și grumazul atâția farizeei; se fac că cred că Tu ești Domnul, se bat pe pieptul plin cu aur și-Ți dau și Ție câte-o lumină, dar ei sunt surzi l'atâtea glasuri ce'n lume suspină.

În palatele lor, prin colțuri la icoane vedea-vei Hristoase, candelile aprinse în sennul evlaviei, s'o creadă toți căți la ospete s'or adună să se cinstească, iar uită că la poarta lor flămânzii stau.

Azi, mulți se zic a-Ți fi discipoli; unii 'ntru'n chip, iar alții altcum cuvintele-Ți le potrivesc, dar în ascuns și chiar pe față cu toții se *dușmănesc în numele Tău, Isuse*.

Revarsă-Ți Doamne, mila Ta și pacea Ța s'adie.

GH. SĂBOLCEANU.

In jurul chemării către Invățătorii României.

Iată o problemă ce nu mi s'a părut lipsită de interes — pentru care îl felicit pe colegul Pantiş, c'a ridicat-o.

Dela început însă, am de făcut o mică observațiune de ordin cronologic — pe cari aş voi s'o scuze colegul Pantiş, deoarece e o simplă părere care își va primi — poate — observațiunile cuvenite. Demonstrațiunile foarte bine documentate — în parte — ale colegului Pantiş, trebuia să-și aibă un mic substrat de timp și spațiu. Slăbiciunilor ca și eforturilor — pentru o clasare a lor justă — le trebuie un timp mult mai îndelungat, decât câțiva ani de experiență — încă neterminată. (Suntem la începutul școalei României întregite.) După cum bine accentuezi D-ta, imediat după război, prima grijă de căpătenie a statului, a fost; înființări de șco'i, propagandă culturală — atât la sate cât și la orașe — pregătirea personalului didactic — deci, începutul începutului.

Cum s'a prezentat corpul didactic — de toate gradele — imediat după război, inclusiv prezentul — cu mici excepțiuni? Invățătorii din campanie și-au reluat catedrele părăsite, având însă cu totul alte îndatoriri — în educația tineretului — ca înainte de război. Evenimentele unirii au impus alte mijloace, alte tactici, iar evoluțiunile pedagogice, alte metode, hotarele țării mărite, cereau învățători și profesori mulți — cât de mulți — provinciile desrobite cereau sacrificii culturale — de aici împănarea celor

nechemași — și câte nu sunt motivele ca să putem spune că suntem încă la începutul experienței? Așa stând lucrurile, nu-i încă momentul să vorbim de rezultate -- timpul ni le va da. Momentul ne cere mijloace -- acest capitol m'ar interesa din problema colegului.

Observațiunea mea însă, nu încearcă să diminueze valoarea în sine a problemei — ci să-i dea a importanță cuvenită și o studiere mai amplă. Documentarea punctelor referitoare la prestigiul învățătorului — luată în funcție de considerațiuni și încredere a poporului fără să amintesc proverbul „Omul sfințește locul“, nu mi se par îndreptățile și uite de ce: Un om — indiferent starea lui profesională și socială — atâta timp cât își vede pur și simplu de ocupațiunile lui, punând tot sufletul în atingerea scopului urmărit, e considerat și stimat — rog însă să nu fiu luat drept un grandoman moralist. Nu voi putea admite nici odată afirmațiunile — din orice sursă ar veni — cari ar avea un substrat de diminuitate a învățătorului, față de conlocuitorii săi, Excepțiile? Tocmai aici am căutat s'ajung. Aproape peste tot învățătorii întâmpină greutăți, din o mie și una de pricini — la timp le vom vedea — după mine însă, odată cu rezolvarea suplینitorilor, a stabilității învățătorilor, a celor suplینitori cu diplomă; greutățile se vor micșora automat. O altă latură a problemei, ar fi, starca materială a poporului nostru -- cauza insuccesului acțiunii noastre. De acord. Explicațiile le avem în însăși lipsa oricărei activități raționale a poporului și în lipsa celor mai elementare cunoștinți agricole — ocupațiunea dominantă în țara noastră. Acțiunea învățătorilor ca oricare ofensivă culturală se va lovi de aceste obstacole, nu înseamnă însă, să batem în retragere — deoarece tocmai înlăturarea acestor obstacole, e ținta acțiunii noastre.

Rămâne să ne mai lămurim asupra invaziei copiilor de țărani la școlile secundare și meserii. Lucrul acesta e pătruns de însemnătate, sau e un simplu curent? Mic-mi este indiferent problema în sine, principalul e acțiunea; lămurirea e o chestie de timp, cel mai bun cronicar. Nu mă interesează intențiunile sâteanului — dacă are intențiuni precise — ci tocmai rezultatul final — adică, copilul de țaran, om de carte, ori meserias.

Nu vom putea spune că sunt „vorbe goale“ rezultatele — bune, rele, dacă ne uităm în jurul nostru, ca niște simpli observatori. Crearea clasei mijlocii e o necesitate absolută; iată unde ne trebuiesc îndreptate privirile — în parte cel puțin. Atâta timp cât nu vom cădea pe panta proletariatului, clasa mijlocie, e

o putere de creații în viața unui stat ; când vom ajunge însă aici, — fii sigur va trece timp — vom avea mijloacele de înlăturare.

Știind toate aceste, nu ne vom grăbi la concluzii — de felul goanei după „certificate” și „diplome” — ci ne vom strădui în căutarea mijloacelor de luptă. Dovadă, avem țările din apus, cu care ne complăce să ne comparăm. Asupra acestui punct mă voi opri în articolul ce va urma.

Înceind : rog și eu ca și colegul Pantiș, să ne oprin asupra acestei probleme.

Ioan Maseaș
inv. Ortăceag.

Contribuțiuni

la cunoașterea unei laturi a învățământului primar din aceste părți.

În căsuța noastră mică de dinainte de războiu, pe care am știut-o apăra cu prețul vieții a sute de mii, formați în credința unui ideal ce trebuia înlăturat cu orice preț, trebuințele fiecăruia și ale tuturor în general, erau bine hotărnicite. Știam cel puțin ce trebuie făcut, dacă nu erau chiar posibilități imediat de realizare.

Azi, în casa noastră mare, ai cărei pereți de granit vor birui veșnicia, în care nu suntem numai noi, trebuinți noi și deci îndatoriri noi își cer soluționarea sau cel puțin sesizarea lor. E de datoria fiecăruia, că în ramura lui de activitate, să arate lipsurile pe cari le constată și să facă să se întrezărească totodată posibilitatea înlăturării lor. În cadrul unor astfel de preocupări ași voi să mă ocup de câteva noi îndatoriri cari revin autorităților noastre școlare și cari sunt fructul observațiilor verificate în contactul zilnic cu asprele realități ale școlii din aceste părți. Iată câteva :

Materialul didactic se confecționează parte în atelierle Casei Școalelor, parte în atelierle particulare. Nu mă voi ocupa de materialul didactic necesar tuturor școalelor, ci de cel necesar, în mod special școlilor din teritoriile alipite. Metrul e tot metru, fie că l-a trimis Casa Școalelor sau atelierul de la Tighina. Dealtfel, o parte din materialul didactic trebuie confecționat în atelierle școalelor primare. Este însă un alt material didactic de care nimeni nu se îngrijește. Este vorba de tablourile intuitive cari să înlesnească

învățarea limbii române. În clasa I-a primară ne vin elevi cari nu cunosc o vorbă românească. Și culmea, cu acești elevi trebuie să faci tot materialul prevăzut de o „programă analitică” ai cărei făuritori n’au ținut seamă de realitățile din ținuturile alipite. Trebuie întocmite tablouri cari să reprezinte schematic, crâmpoie din viață și natură, în genul celor franceze spre ex. cari se folosesc în unele școli secundare pentru învățarea limbii franceze. Amintesc numai de acestea, fiindcă le cunosc. Mai pot aminti pe cele din cartea colegului Biciulescu „Carte cu chipuri fără vorbe”. Ar putea fi întocmite în serii, în mod conștient gradat și să fie luate numai din mediul nostru românesc. Ele trebuie să marcheze fazele de progres în învățarea I-române și ar trebui astfel întocmite, încât să folosească și la aritmetică, așa cum sunt aritmeticile de cl. I-a ale colegului Biciulescu. Ale sale însă nu îndeplinesc condițiunile cerute mai sus. Se înțelege că din acest material didactic sub formă de tablouri, vor lipsi acele elemente din viață și natură cari sunt la îndemâna educatorului, în clasă. Acestea vor forma începutul numai și apoi se va continua cu tablourile amintite mai sus. Insist mult asupra griji care trebuie avută la întocmirea acestor tablouri cari să înfățișeze și diferitele ocupațiuni, meșteșuguri, viața la țară, la orașe etc. sub aspectele cele mai pitorești și mai specifice românești. Trebuie să fie, pe cât posibil, colorate. Dece insist asupra mediului din care trebuie luate subiectele acestor tablouri? Pentru că îmi dau perfect de bine seama de covârșitoarea influență pe care o are atmosfera sufletească în care se pregătește copilul în școală. Sunt multe școli cari au moștenit un numeros material didactic. În acest mat. did. sunt unele tablouri întocmite aproape în felul celor cerute mai sus, însă au subiectele din medii streine.

Se înțelege că aceste serii de tablouri vor fi cu totul altceva decât cele de șt. naturale.

Manualele didactice cari sunt azi în uz, sunt întocmite cu aproape totală ignorare a condițiilor de școală de pe-aiici. Cel puțin cărțile din clasele I și II ar trebui astfel întocmite încât să vie în ajutorul copiilor cari deprind I-română. Abecedarul de partea I-a, continuat cu cel de partea II-a și cu cartea de citire de cl. II ar trebui să fie astfel întocmite încât în mod gradat — Conștient — să se dea elevilor posibilitatea să-și furnizeze un vocabular cu cele mai curate cuvinte românești, care să se completeze treptat, astfel ca la sfârșitul clasei a II-a, copilul să poată vorbi corect românește. Astfel de rezultate se pot căpăta în 2 ani

de școală. Dificultățile de ordin tehnic cari s'ar ivi la întocmirea unor astfel manuale, cer și presupun oameni deosebit de pregătiți pentru astfel de lucruri.

De mult mă frământă gândul unor astfel de manuale și îndesebi a unui abecedar care să armonizeze metoda fonomic — folosit pe aici — cu cel al cuvintelor normale, întocmit în spiritul celor spuse mai sus. Astfel de manuale sunt absolut necesare și s'ar găsi cine să le facă. Nu se găsește nimeni să le editeze, fiindcă e firesc ca editorii să nu investească capital care să nu producă, știut fiind că aceste manuale nu se pot tipări într'un prea mare număr de exemplare. Numai Casa Școalelor este aceia care poate face sacrificii pentru școala poporului. De altfel să nu se creadă că această situație este de scurtă durată. Nu!

Istoria și geografia se fac în multe școli, papagalicește. Se folosesc manuale cari cuprind pe larg materialul acestor studii, așa cum trebuie să-l învețe copiii cari cunosc bine limba română. Elevii cari nu cunosc bine limba română, memorizează fără să înțeleagă aproape nimic. Care ar fi remediul? Materialul de istorie și geografie să fie întocmit în lecții rezumative, cari să fie însoțite de lecturi în limba maghiară, lecturi cari să se adreseze mai mult sufletului și cari să completeze deci scopul învățământului acestor două studii, cari prin caracterul lor, sunt studii naționale. S'ar satisface atât scopul material cât și cel formal. Se înțelege că în acest caz, o programă analitică specială va indica lecțiile ce vor trebui să se învețe de către acești elevi.

Mă gândesc cât de folositoare ar fi traducerea de către Casa Școalelor a lucrărilor lui Vlahuță: „Din trecutul nostru” și „România pitorească” cari ar fi excelente lecturi în sensul celor propuse aci. Mai târziu s'ar putea traduce pentru uzul școalelor și alte lucrări meritoase scrise în limba curat românească și care să trateze istoria sau geografia țării noastre, în special. Editarea acestor lucrări nu o poate face decât Casa Școalelor, fiindcă lipsește rentabilitatea financiară și ar da tot odată și o satisfacție elementelor destoinice cari lucrează în ogorul atât de arid al învățământului din aceste părți, dându-le posibilitatea să se afirme prin lucrări, în cari numele lor să nu mai apară flancat de al potențailor zilei.

Programa analitică, la întocmirea căreia n'au fost consultați și acei cari cunosc noile condiții de viață ale școalei primare, prezintă firește multe lipsuri. Ea e întocmită numai pentru copiii cari cunosc limba română. Nici o preocupare pentru atât de numeroa-

sele secții maghiare depelângă școalele de stat. Ea ar fi trebuit să fie separat întocmită pentru studiile cu caracter românesc; I-română, istoria, geografia, dreptul. Materialul acestor studii trebuie redus și complectat cu lecturi în I-maternă. El va fi predat în mod concentric pe clase, din ce în ce mai dezvoltat.

Desigur că asupra programului analitic ar mai fi de spus și alte lucruri; mă mărginesc numai la acelea cari sunt în legătură cu articolul meu.

Grădinile de copii au în provinciile clipîte, un rol în plus și anume, acela de a fi prima instituție școlară dela care copilul să plece cu un început de formare a unui vocabular românesc. De aci rezultă pentru stat obligația de a înființa cât mai multe grădini de copii (școli de copii mici) mai ales că unii copii se înscriu apoi în școlile minoritare unde învață prea puțin românește (în cl. I. și II. de loc). Deasemenea obligativitatea trebuie executată cu toată strictețea. Aceasta este însă în funcțiune și de localurile necesare, despre care mă voiu ocupa îndată.

Localurile școlilor primare au luat aproape jumătate din ele, — altă destinație. Acest fapt are urmări nespuse de rele. Să menționăm doar faptul că în Oradea nu este nici o școală primară în centrul orașului, toate fiind la periferii și că ale minoritarilor sunt pline de copii și vreo câteva chiar în apropierea centrului orașului? În Oradea, din cele 7 școli primare, 3 din cele mai frumoase au fost luate de diferite școli secundare, iar acum în urmă se făceau eforturi să se mai ia încă un local; vezi doamne că stăm prea bine cu învățământul primar! Grădina de copii din imediata apropiere a centrului orașului — deci cea mai necesară — partea aceasta fiind locuită mai mult de minoritari — este cedată școlii profesionale, care își are menirea ei destul de necesară. Dar să i se caute alt local și grădina de copii No. 1. care e donație mi se pare și care nu poate servi decât scopului indicat de donatori, să fie cedată adevăratului ei scop. Cred că direcția glă a învățământului primar trebuie să nu mai admită nici o cedare de localuri ale șc. primare sau de copii mici, iar cele folosite deja de școli secundare, să fie cedate scopului lor inițial, *pentru că să nu se uite, că singur învățământul primar este obligatoriu și gratuit* și deci trebuie ca statul să-și respecte obligațiile sale legate față de cetățenii săi. Nu trebuie să se uite că anii ce i-ar petrece plusul de elevi care azi umple școlile minoritare, în școalele de stat, fie chiar la secțiile maghiare, sau în grăd. de copii, contribuie la o apropiere a lor de sufletul nostru românesc. Altfel, toți scapă de

sub înrâurirea morală a școlii românești și numai bine credem că nu este. Școlile secundare atât de numeroase să-și justifice existența, asigurându-și-o singure. Dacă au nevoie de localuri, să și le facă sau să și le cumpere, cum a fost cazul școlii civile de fete, căreia făcându-i-se cunoscut că va fi închisă de nu-și va avea local propriu, comitetul școlar a găsit localul necesar cu banii săi proprii. În localul șc. primare No. V. în care e instalată școala civilă de băieți, școlii primare abia i se dă 2 sale; abia e tolerată în propriul ei local!

De mâ ocup în special la acest capitol de situația din Oradea, a pentrucă aceasta e situația din aproape majoritatea orașelor noastre din Transilvania.

Corpii didactic și în special cel al secțiilor maghiare de pe lângă școlile de stat, cel al școlilor minoritare, cât și cel al școlilor românești de stat, merită să atragă atențiunea conducătorilor școlii, în cel mai mare grad. Sufletul școlii e învățătorul; cum va fi el, așa va fi și școala.

Învățătorii români simt lipsa unor îndrumătoare pentru predarea l-române. Erau pe vremuri îndrumătoare pentru predarea fiecărui obiect de învățământ. Pentru predarea l-române în școlile cu elevi cari nu cunosc limba, e nevoie de experimentare la școlile conduse de cei mai buni învățători, precum și la școlile de aplicații, (mai ales) scoțându-se apoi ca rezultat al acestor experiențe, metoda cea mai bună.

Azi fiecare procedează cum crede mai bine și de multe ori nu toți nimeresc calea cea bună. Dealtfel nici nu se prea știe care e calea cea bună.

În școlile normale să se deprindă elevii ultimilor clase cu astfel de clase experiență pentrucă acești elevi să nu rămână dezarmați și descurajați în fața acestor greutăți. Sunt pline revistele învățătorești de articole de-ale învățătorilor tineri trimiși în zona culturală nepregătiți pentru ceace au să facă. „Misionarii trebuiesc pregătiți, nu improvizați“, scria un tânăr învățător într'un articol de revistă. Să luăm puțin lucrurile mai în serios. Ce Dumnezeu!

Învățătorii minoritari, fie dela școlile de stat, fie dela cele confesionale minoritare, sunt definițivați în urma unor examene, cari numai severe n'au fost. Găsesc acele examene ca necorespunzând adevăratelor interese școlare. Mulți, nu mă sfiesc s'o spun, nu cunosc limba română într'o măsură care să le dea dreptul să fie definițivați. În locul acestor examene, ar fi trebuit cu totul altceva. Plec dela constatarea că secțiile maghiare dela școlile de stat, au început să fie depopulate.

În locul acelor examene, ar fi trebuit ca într'un timp de 5 ani să fie inspectați fiecare în clasa lui și pe baza rezultatelor să li se admită funcționarea și în anul următor. Aceste inspectii ar fi trebuit să fie cam asemenea celor de înaintare la gr. II; să li se fi cerut și rezumatê din lucrări fixate din vreme și inspectiile să fii fost făcute de un dă inspector cu toate garanțiile de imparțialitate. Dacă nici după cei 5 ani nu faceă dovada că poate fi definitivat, atunci i s'ar mai acordat încă două inspectii în doi ani consecutivi și dacă nici la acestea nu ar fi găsit capabil, să fi fost înlăturat. Eră în joc prestigiul școalei doar. Aceasta ar fi trebuit să fie! E necesar ca tuturor celor cari au fost încadrați în gradul I, să li se facă inspectii în mod special — inspectii speciale — și în baza lor, în fiecare an să se ia măsurile dictate de interesele școslei românești. Nu sunt puține cazurile când la școalele minoritare confesionale, găsești învățatori mai bine pregătiți ca la școalele de stat. Și doar aceia au 3—4000 lei lunar, iar nu 9—10000 ca cei dela școalele de stat.

Nu se poate să nu recunosc totuși că sunt și elemente cari se străduiesc să-și însușească limba; față de aceștia toată sollicitudinea, numai că pe aceștia îi poți număra pe degete.

* * *

Relatările de mai sus, cari constituiesc câteva aspecte numai, ale șc. primare din Transilvania, în special ale aceloră cari se luptă cu greutatea învățării l-române le-am făcut din sincera dorință de a contribui cu slabele mele puteri la cunoașterea lor. Pe ici, pe colo, am dat și soluțiile pe cari le-am crezut mai conforme cu realitatea. Poate că unele din aceste soluții vor aveă darul să supere pe unii. În intenția mea nu este să jonesc pe nimeni și-i rog să înă seamă de acest lucru.

Realitățile depe cari am ridicat o parte din vâlul ce le acoperă, trebue să preocupe pe mai marii școalei. Să semnalizeze acolo unde trebue și să ceară soluții conforme cu realitatea. Sunt unele soluții cari se cer în mod imperios. Nici o slăbiciune, acolo unde interesele școalei românești sunt în joc.

În loc să ni se fixeze de minister subiecte peste subiecte pentru tratat la conferințele județene, să ne lase pe noi să discutăm și să arătăm lipsurile de cari suferim și să semnalăm celor în drept soluțiile cele mai potrivite. Acolo unde nu putem noi da soluții, vom cere celor în drept să avizeze asupra lor. Ar rezultă de aici șubrede, un mare bine: școala noastră ar fi clădită pe realități, iar nu pe soluții de cabinet.

C. BUNEA.

Un răspuns.

În „Foaia școlară“ de pe lunile Nov.—Dec. a. tr. se publică ord. On. Revizorat școlar cu No. 7940 928, ca urmare a ned. No. 132. 462 928 al On. Minister al Instr., a cărui copie să găsește în sus numita revistă.

Prin acel ordin, nouă ni se aduce o învinuire — pe cât de gravă, tot pe atât de nedreaptă — cuai că noi nu am lua parte la conferințele administrative și că noi învățătorii — nu depunem „toată munca și energia pentru a fi adevărații îndrumători ai populației rurale.“

La această învinuire vreau să dau răspunsul.

Astăzi, când la cei mai mulți stă deviza: „cum să mă îmbogățesc mai repede, prin muncă cât mai puțină,“ când dela mic până la mare, se avântă cu toată cerbicia în politică, visând cel puțin un scaun de deputat, dacă nu mai mult, învinuindu-se unii pe alții de demagogie, făcând-o de altfel cu toții; astăzi, când administrația se joacă de-a „barba oarba“, făcând pe spintarea satelor toată experiența; astăzi, când politicianii se acuză unii pe alții de furturi a banului public și averea statului, când cel mai mic respect față de școală și biserică — tot ce are mai sfânt neamul nostru — nu mai există, să spună acel Domn Inspector general administrativ, care se plânge în contra noastră, pe cine a mai găsit cinstit, în mijlocul atâtor necinstiți, cari, caută a feri satele de tot felul de otrăviri? Nu învățătorul este acel în care mai vibrează cinstea, ordinea și munca dezinteresată, pe ogorul spinos al însănătoșirii morale a neamului? Nu învățătorul se găsește în tot momentul în mijlocul sâtenilor, slătându-i și îndrumându-i pe călea nuncii cinstite? În care părți ale acestui județ, învățătorii au fost invitați să ia parte la conferințele administrative, care nu se țin decât la capitala județului, sau cel mult pe plăși?

Dar să ne spună Dl Inspector general Butoiu, câți dintre funcționarii administrativi -- vorbim de cei dela sate — iau parte la conferințele noastre, la cercurile noastre culturale, la șezătorile noastre culturale, la șezătorile noastre?

Eu știu că atunci, când învățătorii sunt întruniți în diferite conferințe, cercuri culturale etc., acei „domni“ din administrație, mai bine își pun benzină la automobil și ca vântul — stropind cu noroi pe bietul dascăl, ce pe jos merge să-și facă datoria și în alt sat — aleargă să bea o cafeă, o bere, sau să asculte o mu-

zică selectă „a la Budapesta“. Și dacă-i lipsește acest mijloc rapid de locomoțiune, apoi tot are altceva mai bun de făcut ascultând la radio, închis între pereții casei sale, știrile, concertele, discursurile ținute de acei ce vor revizuirea tratatelor de pace. Vezi, Doamne, tot sunt bune și aceste lucruri. Cu unul te duci repede să vezi o dabsatoare etc. cu altul auzi numai decât „dulcea limbă a lui Arpad.“ Și unde? Tocmai în inima Ungariei.

Lucruri de astea nu prea sunt de multa învățătorului, dar nici pentru mai marii noștri, căci după cât știu, harnicul nostru revizor, Dl P. Coroiu, alcargă defa o margine la alta a județului, ia parte la cercurile noastre, la șezătorile noastre culturale, mergând cu trenul -- acolo unde este -- iar încolo cu căruța și de multe ori pe jos. Numai rare ori se îndură câte un „domn“ din cei din administrația satelor, cari să-l ducă până la vreo comună vecină, sau să-l ia din drum, unde „cocia“ se înămolise în vreo mocirlă.

Dar să lăsăm astea și să revenim la răspunsul nostru.

Nu noi suntem vinovați că nu se văd rezultatele muncii noastre. Nu, pentrucă noi ne facem datoria după puterile noastre, numai că ce clădim noi prin muncă de ani, vin alții cari ne-o strică într'o clipă. Vinovații stării mizere, în care se găsește țăranul, sunt tot soiul de politiciani, ce nu-și au educația politică făcută, și în special administrația, cari nu ia niciun fel de măsuri. Am văzut situația sanitară a acestui județ arătată de Dl medic primar al județului. În adevăr, te umple de groază și te pune pe gânduri, văzând cum degenerază neamul nostru. Dar de ce administrația nu aplică atunci rigorile legii și tolerează atâtea cărciumi cu brevet, când legea prevede o singură cărciumă la 500 locuitori? Când foști și doritori de a fi primari îmbată zilnic pe locuitori în cărciumele jidovești, pentru ca să fie sprijiniți în alegeri, când politiciani de „rang înalt“ dau bani pe față -- în public -- celui bețiv ce strigă mai tare „trăiască partidul...!“ noi, învățătorii, mai putem face ceva față de această corupție?

Până când nu vom munci cu toții pentru ridicarea țăranului, până când legile nu se vor aplica în mod cinstit cu toată rigorigitatea lor, până când administrația nu va mai face politică, ci numai operă constructivă prin aplicarea întocmai a legilor: până când nu se va mai strică de alții, ceea ce se clădește de învățător, nu vom avea rezultatul dorit.

Când lucrurile vor fi așa, atunci să se facă plângere în contra acestor luptători naționali. Până atunci, Dl Inspector gene-

ral Butoiu să facă bine să îndrumeze și pe acei „domni” din administrație, pe aceiași cale pe care noi umblăm de multă vreme. Suntem învățați cu răbdarea și deci putem aștepta și acea minune.

ALEXANDRU POPESCU

Inv. Căpâlna.

Cultivarea maselor prin film.

În ziua de 29 Ian. a. c. în comuna mea, s'a ținut primul cerc cultural al dispărământului Tileagd. Ca interesat nu vreau să ating mersul acestui cerc. Pe mine altceva mă interesează.

Știam prin Dl. coleg Ghiura, pres. cercului că, sosește și Dl. subrevizor Munteanu, cu aparatul de cinematograf. Am spus băieților de școală și vestea s'a dus ca frățnetul.

Se adunase atâta lume, încât marea sală era neîncăpătoare.

După terminarea programului, toată lumea așteptă să vadă minunea mașinei. Eră mai mare curiozitatea tinerilor și femeilor, căci nu știau ce s'o întâmplă. Bărbații, în majoritatea lor, ca foști soldați au mai văzut.

Și iată minunea! Strigăte de hucurie ale celor nici și uimirea femeilor, când văd valul înghețurilor cu urșii albi. Nerăbdarea creștea și teama de a nu defilă armata prin sală. Așa tot cursul filmului.

Nu acestea vreau să le scot în evidență, ci să arăt în câteva rânduri importanța filmului în cultivarea poporului nostru.

Biețul țaran român, apăsător de vreme și necazuri, ținut înadins în bezna neștiinței, a ajuns la starea în care-l găsim.

Războiul cel groaznic, pe lângă suferințele sale, a avut și o parte bună. Românul ardelean a văzut lumi, popoare și obiceiuri, pe care nu le-a știut. C'un cuvânt țaranul nostru a fost adus la lumină. Nu putem uita faptul, că, cartea prin război a câștigat prieteni. Aceia, cari am fost martorii țaranului soldat, o știm, cu câtă trudă scriă două-trei rândurile de slove celor de acasă.

Azi, setea de cultură e mare, numai izvorul să fie limpede și sănătos.

Țaranul soldat, a văzut multe lucruri, cari s'or întipărit în sufletul său. E lucru constatat de marii educatori ai popoarelor că, nu se ține minte decât ce se vede și se simte.

Aici vine importanța filmului. Pe țaranul adult, trebuie să-l și distrezi și totodată să-i îmbogățești cunoștințele, căci altcum va fi rod sec.

Prin urmare ar fi necesar ca fiecare comună să-și aibă filmul său, pus sub îngrijirea învățătorului.

Despre necesitatea aceasta, las că vorbească doi săteni din satul meu :

— „Auzi, mai Mitre! s'avem și noi unu d'ăla, mai bucuros aș veni la școală decât ori-unde“.

— „Bine zici mă, că pentru 5—10 lei, cât aș da o seară 'ntreagă, am mai și râde câte-o-leacă și-am și mai vedea ceva“.

— „Atunci și-ar putea închide cr șma arândașul“.

Iată dorul de distracție! Noi, cei dela sate o știm, că țaranul nu merge la crâșmă totdeauna cu gândul să bea. Ia, se mai duce așa de urât. Acolo însă, în atmosfera alcoolului, uită pentruce merge și se pierde.

Pentru mântuirea acestor suflete, în după amiezile Duminecilor să stea cu poarta deschisă școala, schimbate în aceiași zi în căminuri culturale, iar seara, filmul de pe perețele școlii să-l atragă și atunci vom putea zice ca nenea din Săbolciu: „și-ar putea închide crâșma arândașul“.

Prin film, câte și câte demonstrațiuni agricole n'ar vedea țaranii noștri. Cultivarea țarinei în țările apusului ar vedea-o cu ochii. Mamele ar lua stat din perețele alb al școlii mai mult ca din vorbă.

Despre toate acestea s'ar putea scrie cărți întregi, dar esența e: *cultura și ridicarea țaranului român prin mijloacele cele mai sigure și atrăgătoare.*

Pentru primul pas făcut se cuvine laudă și mulțumită conducătorilor noștri școlari.

Gh. Bordașiu

inv. dir.

Cercul de lectură al inv. din Oradea, invită pe colegii cari sunt în trecere prin oraș să viziteze acest cerc — cu sediul în localul dintre prefectură și tribunal — unde pot găsi între orele 4—7 p. m. cărți, reviste, ziare, domino, table, șah și o primire colegială.

APPEL.

În luna Aprilie s'au împlinit 10 ani pentru noi cei de-aici din Bihor, de când visul negrăit de scump s'a înfăptuit pentru vecie. Vremea a așternut peste clipele de atunci, vălul de nepăsare și azi nici o fibră din sufletul nostru nu mai vibrează ca atunci. Înaintașii noștri nu ne mai apar în apoteaza de vizionari ai unui vis ca din alte lumi. Sufletele au îmbătrânit în lupte sterile; credința și iubirea față de tot ce e al nostru nu-și mai tremură cristalul în sufletul nostru. Evocarea acestor timpuri este o necesitate pentru întinerirea, pentru reîmprospătarea puterilor noastre sufletești. Iată dece, revista noastră vrea să sărbătorească în luna Iunie, zece ani de când școala românească de stat din aceste părți a început să se afirme. Inceputurile acelea modeste, sufletul acela care se află par'că în pragul unei învieri, acestea toată vom să le evocăm cu acest prilej. Poate că împărtășindu-ne iar din amintirile sfintei taine ce s'a săvârșit atunci, ne vom face mai buni, mai creștini, mai conștienți decât suntem. Și poate că în preajma noastră vom desluși mai bine porunca vremii noastre: Să muncim fiecare cât putem mai mult și mai bine pentru propășirea patriei noastre.

Pentru evocarea vremurilor când toți eram o inimă, și-un gând, vă rugăm să ne dați concursul dv, trimițându-ne pânăla 15 Mai cel mai târziu o dare de seamă care să cuprindă amintiri și date din epoca aceasta de 10 ani. In totalul lor, aceste dări de seamă, vor reconstitui întregul drum parcurs de școala românească de stat, oglindind eforturile făcute pentru propășirea ei. Reconstituirea acestor vremi este necesară.

Vrem ca evocând începutul acestui deceniu, să facem ca sufletele noastre ale tuturor, să retrăiască acele sfinte clipe, și să înălțăm cu toții ca într'un imn, ca într'o rugăciune, în fum îmbălsămat de tămâia recunoștinții noastre, rugi către cel atotputernic pentru prosperarea patriei noastre întregite.

„Foaia școlară”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

No. 2268—1929.

Se aduce la cunoștința dlor învățători, că în baza ordinului No. 31072—9192 al On. Minister, conferințele generale, ce urmă să se țină în vacanța Paștelor, s'au amânat pentru 1—3 Septembrie crt.

Programul și distribuirea lucrărilor rămân aceleași.

Oradea, la 28 Martie 1929.

No. 2315—1929.

În baza ordinului No. 27945—1929 al On. Minister se aduce la cunoștință, că Ministerul de Agricultură și Domenii ne face cunoscut că anul acesta a organizat cu concursul societăților de vânatoare și a vânătorilor individual distrugerea ciorilor cum s'a făcut în anul trecut, în zilele de 20 și 21 Maiu, cu un rezultat mulțumitor.

Celor cari se disting cu această ocaziune Ministerul la acordă o medalie special bălută pentru acest scop.

Având în vedere foloasele ce decurg pentru agricultura țarei prin distrugerea acestora păsări-cari fac atâta pagubă semnăturilor în genere, se pune în vederea tuturor școlilor rurale din acest județ să ia parte activă sub conducerea D-lor învățători, la adunarea și distrugerea cuiburilor și ouălor de ciori, după cum se procedează și în alte țări, deoarece copiii sunt cu mult mai agili la astfel de operațiuni.

Pentru anul acesta s'a fixat aceste zile „zile ale ciorilor“ pentru zilele de 19, 20 și 21 Maiu a. c.

Oradea, la 3 Aprilie 1929.

No. 1734—1929.

Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul cu ord. No. 2722—929, a dispus ca toate înaintările învățătorilor, să se facă pe 1 Ianuarie, data începerii anului financiar, iar nu 1 Septembrie, cum s'a făcut până acum.

Oradea, la 11 Martie 1929.

REVISTE

- „Ideia“, Str. Take Ionescu 10., București.
„Buletinul Educației Fizice“, Str. Maior Ene, București.
„Datina“, T. Severin.
„Suflet Românesc“, Str. Regina Elisabeta 28, Craiova.
„Educația“, Str. Termopile 6., București.
„Gazeta școlii“, Str. Barbu Calargiu 20., Craiova.
„Amicul școlii“, Aiud.
„Tribuna“, Loco.
„Revista generală a învățământului“, București.
„Răzeșul“, Bărlad.
„Vlăstarul“ șc. N. I. Buzău.
„Revista școlii“, S. Marchian, Botoșani.
„Flamura“, Bulev. Carol 69., Craiova.
„Voința școlii“, Piața Unirii 3., Cernăuși
„Viața școlară“, Revizoratul școlar, Satu-Mare
„Vestitorul“, Parcul Ștefan cel Mare, Localitate Cluj
„Ideia“, Str. Grigore Alexandrescu 99., București.
„Lamura“, Str. Latină 10., București.
„Scântea“, Liceul Petru Maior, Gherla.
„Duminica Poporului“, Librăria Socec, Calea Victoriei 21.
București.
„Școala noastră“, „Revizoratul școlar“, Zălau.
„Școala Someșană“, „Revizoratul școlar“, Dej.
„Învățătorul“, Cluj, casa învățătorilor.
„Ecoul“, Oradea.

